

Rådet foreslår på den baggrund, at der som § 43, stk. 1, i rådets lovudkast indsættes en bestemmelse, hvorefter en indsat i videst muligt omfang selv skal varetage praktiske opgaver vedrørende sine personlige forhold, herunder madlavning og rengøring. Bestemmelsen indebærer en lovfæstelse af princippet om selvforvaltning.

Som § 43, stk. 2, foreslås indsat en bestemmelse, der medfører pligt for institutionen til at tilbyde de indsatte aktiviteter i fritiden. Hensigten med bestemmelsen er at fastslå, at institutionen til stadighed skal sikre, at de indsatte tilbydes et passende antal aktiviteter i fritiden.

Endelig foreslås som § 43, stk. 3, en bestemmelse, hvorefter en indsat har ret til dagligt at tilbringe mindst én time i fri luft, medmindre dette vil være uforeneligt med institutionens varetagelse af sikkerhedsmæssige hensyn, eller den indsatte er anbragt i sikringscelle i medfør af § 66, jf. herved pkt. 5.8.5.2. nedenfor. Bestemmelsen, der er i overensstemmelse med gældende ret, medfører bl.a., at indsatte, der er udelukket fra fællesskab, jf. § 63 og pkt. 5.8.4.2. nedenfor, eller anbragt i straffecelle, jf. § 68 og pkt. 5.9.1.2. nedenfor, kan nægtes adgang til at tilbringe mindst én time i fri luft i tilfælde af betydelig risiko for undvigelse eller forsøg herpå.

5.6.9.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan tiltræde Straffelovrådets udkast til bestemmelse om tilrettelæggelse af de indsatte fritid i institutionen. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed, jf. § 43.

5.6.10. Forsorgsmæssig bistand

5.6.10.1. Gældende ret

Efter retsplejelovens § 776 fastsætter justitsministeren nærmere regler om behandlingen af varetægtsarrestanter og om den bistand, der ydes dem for at begrænse de erhvervmæssige, sociale og personlige ulemper, som følger af varetægten.

I overensstemmelse hermed er det i § 1, stk. 2, i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 491 af 12. september 1978 med senere ændringer om ophold i varetægtsfængsel fastsat, at kriminalforsorgen skal yde bistand til at begrænse de erhvervmæssige, sociale og personlige ulemper, som følger af varetægten. Herudover bør der tilbydes bistand til løsning af andre tilsvarende problemer.

Efter § 25 skal institutionens personale ved en personlig samtale snarest efter indsættelsen give varetægtsarrestanten mulighed for at redegøre for eventuelle problemer af erhvervmæssig, bolig-mæssig, øko-

nomisk, familiemæssig eller anden personlig karakter. Foreligger der problemer, til hvis løsning personalet ikke selv kan yde bistand, skal varetægtsarrestanten sættes i forbindelse med socialforvaltningen eller andre offentlige myndigheder.

Selv om en tilsvarende forpligtelse til at begrænse følgerne af frihedsberøvelsen ikke udtrykkeligt er fastslået i forhold til indsatte under straffuldbyrdelse, antages en sådan forpligtelse at eksistere i praksis. Forpligtelsen gælder ikke alene ved frihedsberøvelsens iværksættelse, men omfatter også ydelse af bistand i forbindelse med senere opståede ulemper under fortsat varetægt eller under strafudståelsen. Formålet med forpligtelsen er at fjerne enhver utilsigtede følge af frihedsberøvelsen for den indsatte og de pårørende, jf. herved princippet i fuldbyrdelsesbekendtgørelsens § 19, stk. 1, hvorefter de indsatte har adgang til at udøve deres almindelige borgerlige rettigheder i det omfang, frihedsberøvelsen ikke i sig selv afskærer dem herfra.

Der er hverken for varetægtsarrestanter eller for dømte fastsat udtrykkelige bestemmelser om den fremadrettede side af forsorgsarbejdet. I praksis antages institutionen dog at være forpligtet til i nødvendigt omfang at yde den indsatte forsorgsmæssig bistand med henblik på at forbedre den pågældendes muligheder for at leve en kriminalitetsfri tilværelse.

Nærmere regler om forsorgsarbejdet er fastsat i Justitsministeriets cirkulære af 28. december 1982 om varetagelse af forsorgsarbejdet vedrørende indsatte i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene. Der henvises herom og om forsorgsarbejdet over for dømte i øvrigt til 1989-betænkningen, s. 165-169.

5.6.10.2. Straffelovrådets forslag

Om arbejdsgruppens overvejelser henvises til 1989-betænkningen, s. 170-171, 655, jf. § 42 i arbejdsgruppens lovudkast, og s. 709, og om Straffelovrådets overvejelser henvises til 1998-betænkningen, s. 107, jf. § 44 i rådets lovudkast, og s. 210.

Straffelovrådet kan med en enkelt redaktionel ændring tiltræde arbejdsgruppens forslag.

Rådet foreslår på den baggrund, at der som § 44, stk. 1, i rådets lovudkast indsættes en bestemmelse, hvorefter institutionen skal vejlede og bistå en indsat med hensyn til den pågældendes arbejdsmæssige, uddannelsesmæssige, sociale og personlige forhold med henblik på at forbedre den pågældendes muligheder for at leve en kriminalitetsfri tilværelse og at begrænse de ulemper, der følger af frihedsberøvelsen.

Som stk. 2 foreslås indsat en bestemmelse, hvorefter institutionen i forbindelse med sin virksomhed ef-